

**APLICAȚIILE PRACTICE LA GEOGRAFIE -
MOD DE REALIZARE A COMPETENȚELOR SPECIFICE**

Mironov Larisa, profesor de geografie, grad didactic superior, IPLT „Principesa N. Dadiani”, Chișinău¹

Mironov Ion, conferențiar universitar, doctor, Catedra Geografie Generală, UST²

larisa.mironov@gmail.com¹

mironovioan@gmail.com²

***Abstract.** The article presents how to develop curricular skills through practical applications made with students in geography classes. The skills obtained in the practical classes in geography will be useful in different areas of human activity.*

***Cuvinte cheie.** curriculum național, competență, lucrări practice, mediu.*

Introducere

Specificul geografiei ca disciplină școlară constă și în formarea abilităților elevilor de a utiliza diverse surse de informații în realizează activităților practice [6]. Activitățile practice reprezintă o metodă bazată pe acțiunea reală și se definesc ca un ansamblu de activități cu caracter practic și aplicativ, conștient și sistematic executate de elevi, în scopul adâncirii înțelegerii și consolidării cunoștințelor dobândite, verificării și corectării lor, însușirii unor priceperi și deprinderi practice, aplicative [4]. Lucrarea practică este definită ca activitate orientată în aprofundarea și dezvoltarea cunoștințelor teoretice în combinație cu formarea abilităților. Lucrarea practică poate fi educativă sau doar de formare, consolidând cunoștințele și abilitățile existente [8].

Aplicațiile practice reprezintă o activitate didactică de dezvoltare a deprinderilor și priceperilor la elevi, fiind o activitate creatoare, care valorifică cunoștințele teoretice și transformă cunoștințele fundamentale în cele funcționale. Practica educațională ne demonstrează că lecțiile – aplicație practică în procesul instructiv-educativ dobândesc funcții psihopedagogice semnificative, asigurând participarea activă a elevilor, sporind interesul de cunoaștere față de conținuturile care li se propun spre însușire [5].

În cadrul orelor de geografie, profesorii pun accent pe formarea competențelor specifice, a unei gândiri geografice, dezvoltarea unor capacități intelectuale, practice. A gândi geografic înseamnă a înțelege și explica legătura dintre factorii naturali și umani existenți în mediul geografic [11]. Geografia este una din științele cu cea mai vertiginoasă dezvoltare, având și multiple obiective: prezicerea desfășurării proceselor naturale, alegerea modului dezvoltării socio-economice a regiunilor cât și gestionarea acestor procese [9]. Implementarea principiului orientării practice în geografia școlară necesită elucidarea aspectelor constructive în cunoașterea geografică [7].

Materiale și metode

În lucrare prezentăm modul de realizare a competențelor curriculare prin aplicațiile practice în cadrul orelor de geografie, documentând în acest sens Curriculum-ul național la disciplina Geografie, conținutul manualului, lucrări științifice din domeniu, etc. Conform curriculum-ului național la disciplina Geografie sunt planificate 14 lucrări practice [2]. Activitatea a fost desfășurată cu implicarea elevilor clasei a 8-a din IPLT „Natalia Dadiani” realizând lucrarea practică „Descrierea râului Bâc în baza studierii diferitor surse de informație”.

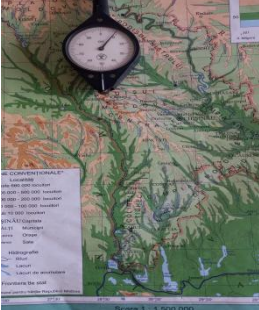
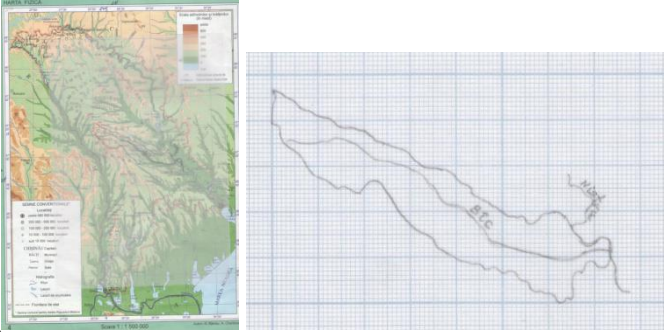
Discuții și rezultate

Lecția de geografie oferă largi posibilități studierii și analizei elementelor mediului prin intermediul diferitor activități aplicative cu deprinderi practice ca: realizarea unor schițe, hărți, observații, măsurători, descrieri interpretative asupra componentelor mediului, etc. Pentru realizarea aplicației practice sunt necesare stabilirea obiectivelor operaționale ce urmează a fi realizate, indicarea surselor ce urmează să fie documentate, instruirea elevilor în efectuarea lucrării. Ca obiective au fost formulate: Dezvoltarea priceperilor și deprinderilor de analiză a unui component al naturii; Identificarea caracteristicilor râului în baza hărții și altor surse de informație; Să utilizeze corect formulele matematice în determinarea caracteristicilor morfometrice ale râului; Să efectueze măsurători asupra lungimii râului și suprafeței bazinului râului; Să identifice importanța râului pentru natură și populație;

Lucrarea practică „Descrierea râului Bâc în baza studierii diferitor surse de informație” este realizată de fiecare elev individual. Îndeplinirea sarcinilor primește ajutoră elevilor să înțeleagă mai clar noțiunile esențiale - rețeaua fluvială, densitatea rețelei fluviale, albia râului, debitul râului, viitură, inundațiile, valorificarea apei prin irigații. De asemenea aplicațiile practice contribuie la formarea deprinderilor la elevi, de a efectua unele măsurători (lungimea râului, suprafața bazinului râului), utilizând scara hărții. Formarea acestor abilități contribuie la dezvoltarea interesului elevilor pentru cunoașterea patrimoniului natural, la conștientizarea responsabilității pentru conservarea și protecția naturii. În realizarea lucrării practice elevii au folosit: manualul școlar, harta fizică a Republicii Moldova [1], dicționarul de termeni geografici, informație din surse TV, reviste, surse web, hârtie de calc, hârtie milimetrică, ață, curbimetru, etc., în baza algoritmului din manual [3]. Un algoritm reprezintă o succesiune de operații care se desfășoară în aceeași ordine și care conduc la rezolvarea corectă a unui conținut [4]. Rezultatele lucrării elevii le prezintă sub formă de tabel (tabelul nr. 1).

Tabelul nr.1

Nr. d/o	Algoritm	Activitatea elevului
1.	Află, din surse bibliografice sau de la localnici, originea denumirii râului.	Mențiunile documentare ale Bâcului datează începând cu prima jumătate a sec. al XV-lea (1420, 1436, 1448, 1466). Denumirea râului poate fi explicată prin adjectivul turcic <i>bûŭrk</i> „mare”, „lung”, hidronimul însemnând „râu de pe valea mare, lungă”. Potrivit legendei, cu mult timp în urmă, pe pământ, alături de oameni, trăiau uriașii. De la o vreme însă, uriașii au început să dispară. În schimb oamenii deveneau din ce în ce mai mulți. Într-o zi, o fată de uriaș, care încă nu știa de existența oamenilor, a văzut un om mânănd o căruță trasă de doi boi. Fata a mers la părinți să-i întrebe despre creatura ciudată. Aceștia i-au povestit despre oameni și despre faptul că în curând uriașii vor dispărea cu totul, iar oamenii vor pune stăpânire pe întreg pământul. Plină de ură, fata de uriaș a hotărât să-l găsească pe omul în căruță pe care-l văzuse mai devreme și să-l omoare. După lungi căutări fără rezultat, fata de uriaș a început să plângă. Lacrimile fetei au inundat teritoriul mari, ajungându-l din urmă pe omul în căruță, înecându-i un bou. Se spune că prima lacrimă pe care a vărsat-o fata de uriaș s-a transformat în izvor, care apoi a crescut în râu. Iar râul a fost numit Bâc, deoarece așa numeau boul neamurile vecine. De atunci curge râul Bâc, trăgându-și numele de la acel bou înecat în lacrimile uriașei.”
2.	Determină poziția geografică a râului în cadrul țării,	Râul Bâc este un râu în partea centrală a Republicii Moldova, afluent de dreapta al fluviului Nistru. Pe malul râului Bâc se află orașele Călărași, Strășeni, Bucovăț și Vatra precum și capitala

Nr. d/o	Algoritm	Activitatea elevului
	raionului și al localității.	Republicii Moldova, orașul Chișinău.
3.	Identifică izvorul, direcția și gura de vărsare a râului, analizând harta fizică.	Râul Bâc izvorăște pe versantul pădurii de fagi din apropierea satului Temeleuți (r-nul Călărași), traversează teritoriul raioanelor Călărași, Strășeni, municipiul Chișinău, Anenii Noi și se revarsă în fluviul Nistru (afluent de dreapta) la un km distanță de satul Gura-Bâcului (r-nul Anenii Noi).
4.	Determină bazinul de recepție căruia îi aparține râul și afluenții lui principali, analizând harta.	Râul Bâc, afluent de dreapta a fluviului Nistru, fiind alimentat prin afluenții săi Bucovăț, Ișnovăț și Calintir, precum și printr-o rețea de râulețe mici: Strâmba, Cotova, Seliște, Budăiul, Pojarna, Adâncă, Pitușca, Călduroasa, Ruginoasa, Trigoliște, Sacă, Râmnicul, Schinoasa, Împutița, Colacul, Hatmăna, Nisipăria, Roșia, Cobusca. În bazinul râului se află 7 lacuri de acumulare mari și circa 108 mici (iazuri), suprafața totală a oglinzii apei fiind de 1700 ha.
5.	Calculează pe hartă (cu o ață umezită) lungimea râului, aplicând scara hărții.	 <p>Folosind ața umezită – 127,5 km (8,5 cm x 15 km); Folosind curbimetrul – 135 km (9 cm x 15 km); Din surse bibliografice - 155 km.</p>
6.	Calculează suprafața bazinului râului, utilizând harta fizică și hârtia matematică.	 <p>În baza măsurătorilor - 2137,5 km²; Din surse de informație - 2150 km².</p>
7.	Stabilește ce caracteristici ale râului depind de relieful și de climă teritoriului traversat, studiind diferite surse de informare.	Cursul superior al r. trece prin regiunea Codrilor, iar după orașul Strășeni și până la gura de vărsare curge, în general, prin regiunea de câmpie. De relieful depinde: direcția de curgere a râului, căderea râului, caracterul cursului, activitatea de modelare. De climă depinde: tipul de alimentație, densitatea rețelei hidrografice, regimul de îngheț, volumul anual al apei, variația nivelului apei.

Nr. d/o	Algoritm	Activitatea elevului
8.	Reprezintă, într-o schemă, importanța râului pentru natură și populația din localitatea ta.	
9.	Proiectează măsuri de mobilizare a comunității locale la acțiuni de protecție a râului pe sectorul din localitatea ta.	În ultimele decenii r. Bâc se află într-o stare catastrofală, apele râului sunt poluate depășind nivelul admisibil. Pentru prevenirea poluării apelor râului sunt necesare tehnologii moderne de epurare, de continuat tradiția de curățare a malurilor râului, cât și amenajarea r. Bâc într-o atracție principală a municipiului Chișinău.

Interesul pentru lucrările practice sporește când sunt bine proiectate și organizate, elevii aplicând cele învățate; eventualele elemente de creație generează sentimente de satisfacție..., care exprimă preocupările și interesul elevilor pentru geografie [4]. Astfel, orientarea practică a disciplinei geografice este o categorie pedagogică și metodologică, cât și un concept de căpătare a abilităților și aplicare a cunoștințelor geografice și a deprinderilor în viața de zi cu zi [10].

Concluzii

Lucrările practice stimulează activitatea și creativitatea elevului. Abilitățile obținute în cadrul orelor practice la geografie sunt utile în diferite domenii ale activității umane, în manifestarea eficientă și corectă în situații variate, cât și în investigațiile de identificare a relațiilor cauza-efect din mediului înconjurător.

Bibliografie

1. Atlas. Republica Moldova. Geografia fizică și socio-economică. Clasa 8-9. Chișinău, 2003.
2. Curriculum național. Aria curriculară - educație socio-umanistică. Disciplina Geografie. Clasele V-IX. Chișinău, Ediția 2019.
3. Geografia fizică a Republicii Moldova. Manual pentru clasa a 8-a. Chișinău, 2013.
4. Ilinca Nicolae, Didactica geografiei, București, 2000, 171 p.
5. Țicu L. Rolul aplicațiilor practice în procesul educațional la geografie. În: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Chișinău, 2011, Vol II. p. 355-358.
6. Беловолова Е. А. Усиление практической направленности школьной географии в соответствии с современными требованиями к результатам обучения//География в школе. 2005. № 5. с. 47-55.
7. Беловолова Е. А. Реализация практической направленности обучения географии на основе выполнения компетентностно-ориентированной системы практических работ.

Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. Москва, 2008.

8. Душина И. В., Пятунин В. Б., Таможняя Е. А. Методика и технология обучения географии. М.: Астрель, АСТ. 2002, 203 с.
9. Колесников И. О. Пути решения проблем, возникающих при изучении географии в школе// Всероссийский съезд учителей географии в МГУ 28-29 октября 2011 г., с. 191-194.
10. Лесенкова Г. Я. Разноуровневые практические работы по географии России: 9 кл. - М.: 1997, 80 с.
11. http://www.red.isjtr.ro/docu/GIMNAZIAL/dcm_gim/geo_dcm_g/02-Maldaianu-Lidia-RED-TR_Realiz_aplic_practice_oriz_local_5_8_GEO.pdf